

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 621/2025-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mojžiš a partneri, s.r.o., Sasinkova 10, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/249/2012 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 16Co/72/2019 a sp. zn. 16Co/49/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/249/2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 16Co/72/2019 a sp. zn. 16Co/49/2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/249/2012 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, z ktorého mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť **2 000 eur** a Krajský súd v Bratislave **je povinný** zaplatiť **2 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia **856,75 eur**, ktorú **sú** Mestský súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave **povinné** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 19. septembra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/249/2012 [konanie pôvodne vedené pred Okresným súdom Bratislava IV; (ďalej len „prvoinštančné konanie“)] a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 16Co/72/2019 a sp. zn. 16Co/49/2024 (ďalej aj „odvolacie konanie“, spolu aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu a krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie po 5 000 eur od mestského súdu a krajského súdu a náhradu trov konania pre ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 621/2025-26 z 23. októbra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) 14. mája 2012 domáhal proti Generali Poist'ovňa, a. s., zaplata 5 558,61 eur s príslušenstvom z titulu poistného plnenia zo škodovej udalosti. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že okresný súd 13. augusta 2012 vydal platobný rozkaz č. k. 30Ro/421/2012-111, proti ktorému podal žalovaný odpor, čím sa platobný rozkaz zrušil a veci bola pridelená sp. zn. 11C/249/2012. Následne boli vo veci uskutočnené štyri pojednávania (13. marca 2013, 4. júna 2013, 2. októbra 2013 a 15. januára 2014), žalovaný sa podaním z 3. februára 2014 vyjadril k výsledkom dokazovania odkazom na súkromný znalecký posudok. Následne okresný súd uznesením č. k. 11C/249/2012-252 z 3. októbra 2014 nariadil znalecké dokazovanie a postupne v konaní ustanovil dvoch znalcov (Ing. Ilavského a Ing. Kasalu, pozn.). Po urgencii sťažovateľa 5. februára 2016 došlo uznesením okresného súdu č. k. 11C/249/2012-320 z 20. júna 2016 k odvolaniu ustanoveného znalca Ing. Kasalu. Po vrátení súdneho spisu (17. októbra 2016) okresný súd uznesením č. k. 11C/249/2012-350 z 30. januára 2017 ustanovil súdneho znalca Ing. Žilinského, ktorý predložil vypracovaný znalecký posudok č. 17/2017 zo 14. júla 2017, ku ktorému sa vyjadrili obe strany sporu. Okresný súd 30. apríla 2018 pripustil zmenu žaloby na návrh žalobcu zo 6. apríla 2018.

4. Okresný súd (príslušný na konanie do 31. mája 2023) rozhodol rozsudkom sp. zn. 11C/249/2018 z 25. septembra 2018, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 5 558,61 eur s príslušenstvom, priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a zároveň rozhodol o trovách znalca. Na odvolanie žalovaného krajský súd rozsudkom č. k. 6Co/72/2019-685

z 26. októbra 2021 napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu podal 28. marca 2021 dovolanie, o ktorom rozhodol dovolací súd uznesením sp. zn. 1Cdo/112/2022, rozsudok krajského súdu č. k. 6Co/72/2019-685 z 26. októbra 2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V druhom odvolacom konaní krajský súd uznesením č. k. 16Co/49/2024- 806 z 30. mája 2025 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 11C/249/2012 z 25. septembra 2018 a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta extrémnu dĺžku súdneho konania (13 rokov) bez právoplatného rozhodnutia veci, pričom zdôrazňuje nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu (pri nariadovaní znaleckého dokazovania), neprimeranú dĺžku odvolacieho konania, ako aj na neefektívny postup krajského súdu, o čom svedčí rozhodnutie dovolacieho súdu. Upriamuje pozornosť na to, že krajský súd ani po vrátení veci dovolacím súdom meritórne nerozhodol, ale vec vrátil súdu prvej inštancie, čím opäť predĺžil trvanie súdneho sporu bez racionálneho dôvodu.

6. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných prietahov, sťažovateľ uvádza, že o tieto sa svojím správaním nepričinil, v súdnom spore vystupoval vždy aktívne, reagoval na výzvy súdu, vec urgoval, vyjadroval sa k vykonanému znaleckému dokazovaniu a podal aj mimoriadny opravný prostriedok. Zbytočné prietahy vznikali na strane konajúcich súdov, pričom najzávažnejšie pochybenia idú na ťarchu krajského súdu, ktorý v prvom odvolacom konaní po takmer troch rokoch bez nariadenia pojednávania a zopakovania kľúčových dôkazov zmenil rozhodnutie v neprospech sťažovateľa (ktorý v predmetnom spore vystupuje ako spotrebiteľ, pozn.). Dovolací súd tento postup výslovne označil za nepreskúmateľný, odporujúci zásade priamosti a povinnosti vo veciach spotrebiteľských [§ 382 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)], čo viedlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu. Napriek tomu, že dovolací súd v odôvodnení zdôraznil správnosť skutkových záverov a prístupu okresného súdu, dovolací súd po vrátení veci v druhom odvolacom konaní meritórne nerozhodol, ale vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie, čím objektívne predĺžil trvanie súdneho sporu o ďalších 15 mesiacov. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľ odôvodňuje celkovou dĺžkou trvania súdneho sporu, pretrvávajúcim pocitom právnej neistoty, ako aj obavy o ďalší osud jeho nehnuteľnosti, v ktorej býva.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/640/2025 zo 14. októbra 2025, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti (§ 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), pripojil chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, ktorý v podstatnej časti zodpovedá chronológii predloženej sťažovateľom. Konštatoval, že v napadnutom konaní k zbytočným prietahom nedošlo. Dňa 29. septembra 2025 nariadil termín pojednávania na 10. december 2025. Konal plynule, a teda z jeho strany bola zabezpečená efektívnosť. Procesný postup mestského súdu vo veci sp. zn.

11C/249/2012 je plynulý a v súlade s príslušnými procesnými predpismi, ako aj v súlade so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania. Na záver vyjadrenia navrhol, aby ústavný súd rozhodol tak, že postupom mestského súdu základné právo sťažovateľa v konaní sp. zn. 11C/249/2012 porušené nebolo.

7.1. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mestský súd zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

8. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/331/2025 z 13. novembra 2025 k obsahu ústavnej sťažnosti v podstatnej časti uviedol chronologický priebeh oboch odvolacích konaní. Prvýkrát bol súdny spis predložený krajskému súdu 25. marca 2019, vec bola zapísaná pod sp. zn. 16Co/72/2019. Krajský súd rozsudkom č. k.16Co/72/2019-685 z 26. októbra 2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) 4. apríla 2022 dovolanie. Najvyšší súd uznesením č. k. 1Cdo/112/2022-774 z 27. februára 2024 dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Po zrušení veci najvyšším súdom bol spis opätovne predložený mestským súdom 15. mája 2024 (druhé odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 16Co/49/2024, pozn.). Krajský súd vo veci nariadil pojednávanie na 23. máj 2025, ktoré bolo odročené s tým, že odvolací súd rozhodne o ďalšom procesnom postupe. Uznesením č. k. 16Co/49/2024-806 z 30. mája 2025 odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8.1. V súvislosti s dĺžkou oboch odvolacích konaní krajský súd poukázal na to, že povinnosťou senátu 16Co bolo prednostne prejednať a rozhodnúť veci, ktoré mu napadli pred vecou sťažovateľa a rovnako veci, na ktorých rozhodnutie je stanovená zákonná lehota. Poukazujúc na personálne zmeny v zložení senátu 16Co, ako aj na prekážku objektívneho charakteru brániacu plynulému vybaveniu veci v trvaní viac ako 10 mesiacov (prijaté opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19), krajský súd uviedol, že konal plynulo a dĺžka konania nepredstavuje výrazný nepomer oproti času na prípravu odvolacieho konania, ktorý je akceptovaný rozhodovacou činnosťou ústavného súdu.

8.2. K tvrdeniu sťažovateľa o nekonzistentnosti a štandardu civilného procesu odporúčemu zásahu zo strany krajského súdu tento uviedol, že odvolací súd sa nedopustil procesných pochybení, ktoré mu boli vytknuté najvyšším súdom v zrušujúcom uznesení. Závery prezentované v kasačnom uznesení sú podľa mestského súdu v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu (napr. R 48/2020, R 33/2011, 7Cdo/1/2018, 5Cdo/15/2020, 7Cdo/7/2024), keď za prekvapivé rozhodnutie nemožno považovať také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je založené na aplikácii toho istého zákonného ustanovenia, ktoré aplikoval súd prvej inštancie. Dovolací súd procesné pochybenie odvolacieho súdu odôvodnil poukazom na § 297 CSP, ktoré však upravuje pojednávanie na súde prvej inštancie; podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Inak ustanovuje Civilný sporový poriadok v § 385 ods. 1, podľa ktorého na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem; z uvedeného vyplýva, že odvolacie

konanie má vlastnú právnu úpravu pojednávania; ustanovenie § 297 CSP sa preto v odvolacom konaní neuplatňuje.

8.3. Najvyšší súd v zrušujúcom uznesení nevyjadril žiaden záväzný právny názor, pokiaľ ide o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku; vyjadroval sa k námietke premlčania (ktorú odvolací súd v rozsudku č. k. 16Co/72/2019-685 z 26. októbra 2021 posúdil inak ako súd prvej inštancie) a to tak, že v tejto otázke sa mu argumentácia súdu prvej inštancie javila vecne a právne správna. Z uznesenia krajského súdu č. k. 16Co/49/2024-806 vyplýva, že odvolací súd posúdil námietku premlčania v súlade s argumentáciou súdu prvej inštancie a nárok žalobcu vyhodnotil za nie premlčaný.

8.4. S poukazom na už uvedené skutočnosti krajský súd nepovažuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k postupu krajského súdu za dôvodnú.

9. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na podanie repliky k vyjadreniam súdov uvedených v záhlaví tohto rozhodnutia, keďže ich obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov, doložených príloh a obsahu súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu:

11. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v spojitosti s čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo podľa čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými

účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

16. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet konania tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s ustálenou judikatúrou. Na akúkoľvek právnu či faktickú zložitosť nepoukázal ani samotný mestský súd.

17. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o predĺženie napadnutého konania sčasti pričínil sám, a to v podobe opakovane podaného procesného návrhu na zmenu žaloby (9. januára 2018 a 6. apríla 2018) a v žiadostiach o odročenie riadne nariadených pojednávaní (12. marca 2018, 12. júna 2018, 11. septembra 2018).

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu mestského súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. Z popísaného priebehu konania ústavný súd zistil, že predmetný spor medzi sporovými stranami trvá vyše 13 rokov, z toho približne 7 rokov vo veci koná mestský súd (predtým okresný súd) a spor dosiaľ nie je právoplatne rozhodnutý. Výraznú nesústredenosť v postupe súdu možno konštatovať po nariadení znaleckého dokazovania v období od októbra 2014 do júla 2017. Súd prvej inštancie vo veci sťažovateľa ustanovil postupne troch znalcov, nedisciplinovanosť v poradí druhého súdneho znalca a nedodržanie súdom určenej lehoty na vyhotovenie znaleckého posudku spôsobilo prietahy v súdnom konaní v trvaní viac ako jedného roka. Vec sťažovateľa bola na prvej inštancii meritórne rozhodnutá rozsudkom sp. zn. 11C/249/2018 z 25. septembra 2018, následne o podaných opravných prostriedkoch rozhodoval krajský súd i najvyšší súd. Aktuálne po vrátení veci krajským súdom (zrušujúcim uznesením č. k. 16Co/49/2024-806 z 30. mája 2025) je badať evidentnú snahu mestského súdu konať plynule, na prejednanie veci je nariadené pojednávanie na 10. december 2025. Uvedené však nezvráti záver ústavného súdu o tom, že už samotným prihliadnutím na celkovú dĺžku konania je potrebné bez ďalšieho skúmania časových intervalov nečinnosti súdu konštatovať, že nečinnosťou a neefektívnym postupom mestského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom:

20. Vo vzťahu ku krajskému súdu ako súdu odvolaciemu ústavný súd zohľadnil, že aj tento svojím postupom prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania a keďže jeho rozhodnutie bolo zrušené najvyšším súdom a sám následne zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, možno jeho postup považovať za neefektívny, t. j. taký, ktorý môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. III. ÚS 446/2018).

21. Prvé odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 16Co/72/2019 bolo ukončené rozsudkom krajského súdu č. k. 6Co/72/2019-685 z 26. októbra 2021 (k tomu bližšie bod 8 odôvodnenia tohto nálezu). Aj s prihliadnutím na neefektívne konanie a rozhodnutie, ktoré následne bolo najvyšším súdom zrušené, trvalo vyše dva roky, čo by mohla byť ústavne akceptovateľná dĺžka konania na jednom stupni súdneho konania, ak by ale konanie nezačalo v roku 2012. Po vrátení veci dovolacím súdom (kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/112/2022 z 27. februára 2024) bol súdny spis odvolaciemu súdu opätovne predložený mestským súdom 15. mája 2024. V poradí druhom odvolacom konaní krajský súd rozhodol uznesením č. k. 16Co/49/2024-806 z 30. mája 2025 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 11C/249/2012 z 25. septembra 2018 zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Dĺžka tohto konania predstavovala približne jeden rok, čím nevybočila z rámca požiadavky plynulosti konania a rozhodovania v primeranej lehote.

22. V čase podania ústavnej sťažnosti sa síce vec tri mesiace nachádzala mimo dispozície krajského súdu, ústavný súd však nemohol opomenúť skutočnosť, že z dôvodu opätovného rozhodovania krajského súdu o odvolaní žalovaného a jeho následnej neefektívnej činnosti sa celková dĺžka konania predĺžila minimálne o ďalšie tri roky. Aj keď krajský súd rozhodoval o odvolaní v dvoch samostatných odvolacích konaniach, ústavný súd tieto s ohľadom na ich trvanie a neefektívny postup súdu posudzoval jednotne ako celok. V tomto prípade zohľadnil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) – napr. rozsudok *Bubláková proti Slovenskej republike* z 15. 2. 2011, rozsudok *Čičmanec proti Slovenskej republike* z 28. 6. 2016.

23. Komplexným vyhodnotením priebehu odvolacieho konania možno uzavrieť, že v napadnutom konaní postupom krajského súdu došlo neefektívnym konaním, čím došlo k zásahu do ústavne zaručeného základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

IV.

K návrhu na prikázanie vo veci konať

24. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu a krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené a vec bola po rozhodnutí odvolacieho súdu opätovne vrátená súdu prvej inštancie (tomu bližšie bod 21 odôvodnenia tohto nálezu), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu), krajskému súdu príkaz konať neformuloval a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25. Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha (§ 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V danej veci požaduje 10 000 eur, poukazujúc na príslušnú judikatúru ústavného súdu, ale dôvodiac v podstate len dĺžkou napadnutého konania.

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP (čl. 41 dohovoru) a berúc do úvahy charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky konkrétne okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, považoval v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde za primerané finančné zadost'učinenie priznanie 4 000 eur, na ktorého zaplatenie zaviazal mestský súd aj krajský súd po 2 000 eur každého z nich (bod 3 výroku tohto nálezu).

24. Ústavný súd sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadost'učinenia nepovažuje za primeranú konkrétnym okolnostiam danej veci vrátane neefektívneho postupu súdu, správania sťažovateľa a pomerne chabého odôvodnenia ústavnej sťažnosti v tejto časti, ako aj neprimeranú hodnotu predmetu sporu. Okrem toho správanie sťažovateľa nesvedčí ani o proaktívnom postoji vo veci ním podanej žaloby, keď sa odstránenia prietáhov v konaní mohol domáhať oveľa skôr, a tiež nekorešponduje s úlohou, ktorú má ústavná sťažnosť plniť, a to pôsobiť preventívne ako účinný prostriedok k tomu, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. I. ÚS 579/2024). Na tomto mieste opätovne pripomína, že aj ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06). Vo zvyšnej časti preto návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

25. V zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 856,75 eur proti obom súdom tak, ako si ju uplatnil (bod 4 výroku tohto nálezu).

26. Sťažovateľom uplatnená náhrada trov konania v sume celkom 856,75 eur s DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom, je nižšia, než aká by patrila za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a 2x režijný paušál podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), navýšená o daň z pridanej hodnoty podľa § 16 ods. 3 vyhlášky.

27. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti, že dikcia § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takeého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 114/2023, I. ÚS 100/2024, I. ÚS 46/2025, II. ÚS 203/2025).

28. Priznanú náhradu trov konania sú mestský súd a krajský súd povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu